

Η εικόνα ως πηγή για την Ιστορία: Από την έρευνα στην εκπαίδευση. Η περίπτωση της τοπικής μεσσηνιακής ιστορίας

Ημερίδα 18 Μαΐου 2022, 15:00-18:00

Αίθουσα Εκδηλώσεων Πειραματικού Γυμνασίου Καλαμάτας

Το

Ερευνητικό Πρόγραμμα: «Διακρατικές νομισματικές και οικονομικές εναλλαγές στην πολιτική του Μεσοπολέμου. Η ελληνική κρίση της δεκαετίας του 1930 σε ευρωπαϊκό πλαίσιο», TransMonEA, Ακαδημία Αθηνών, ΕΛΙΔΕΚ,

Επιστημονική Υπεύθυνος: Κατερίνα Μπρέγιαννη, Διευθύντρια Ερευνών, Ακαδημία Αθηνών / Κέντρον Ερεύνης της Ιστορίας του Νεωτέρου Ελληνισμού.

και ο

Όμιλος Ιστορίας Πειραματικού Γυμνασίου Καλαμάτας «Όψεις της Νεότερης Ιστορίας της Μεσσηνίας 1900-1940: Από την ακμή στην κρίση».

Υπεύθυνος προγράμματος: Δρ. Γιάννης Καρακατσιάνης

συνδιοργανώνουν ημερίδα με θέμα *Η εικόνα ως πηγή για την Ιστορία: από την έρευνα στην εκπαίδευση. Η περίπτωση της τοπικής μεσσηνιακής ιστορίας*, με στόχο τη διάχυση της έρευνας στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και την αναζήτηση απεικονιστικών πηγών ως ιστορικών τεκμηρίων.

Καλαμάτα, 1938. Χρήστος Αλειφέρης ΓΑΚ - Νομού Μεσσηνίας.

1. Γενικοί Στόχοι

1. Ερευνητικό Πρόγραμμα «Διακρατικές νομισματικές και οικονομικές εναλλαγές στην πολιτική του Μεσοπολέμου. Η ελληνική κρίση της δεκαετίας του 1930 σε ευρωπαϊκό πλαίσιο», ΕΛΙΑΔΕΚ/Ακαδημία Αθηνών. <https://transmonea.academyofathens.gr/index.php/el/>

Το ερευνητικό έργο σε γενικές γραμμές αποσκοπεί στην ανάλυση της νομισματικής πολιτικής, όπως διαμορφωνόταν στο επίπεδο των διεθνών οργανισμών αλλά και των διεθνών νομισματικών διασκέψεων κατά τη δεκαετία του 1920, και είχε ως βάση τη διευρωπαϊκή νομισματική σταθερότητα, με φιλελεύθερη αφετηρία.

Στόχος είναι επίσης στην ανάλυση των επιπτώσεων της διεθνούς οικονομικής κρίσης, όσον αφορά την νομισματική ανισορροπία που προξένησε και την επελευθερωτική στροφή προς υποδείγματα οικονομικού εθνικισμού κατά τη δεκαετία του 1930. Η στροφή αυτή αφορά τον γεωγραφικό χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, αλλά εκφράστηκε ευκρινώς και στα διεθνή οικονομικά fora. Στο πλαίσιο της ανάλυσης η ελληνική περίπτωση εντάσσεται στο διεθνές περιβάλλον της εποχής, φωτίζοντας τα σημαντικότερα φαινόμενα που πρισματικά συνδέονται σε εθνικό επίπεδο με τη διεθνή κρίση (στάση πληρωμών το 1932, επιπτώσεις στο δημοσιονομικό και το νομισματικό πεδίο, με ποιοτικές παραμετροποιήσεις),

Ερευνητική παράμετρος είναι επίσης η εναλλακτική αφήγηση της μεσοπολεμικής κρίσης, όσον αφορά την ελληνική κυρίως περίπτωση, μέσω των εικονιστικών και κειμενικών αναπαραστάσεων της, που συμπληρώνει την παραπάνω αναφερθείσα «τεχνική» απεικόνιση της ύφεσης.

Σε αυτόν τον τελευταίο θεματικό άξονα (Πακέτο Εργασίας 3 του ερευνητικού έργου TransMoNEA) με αντικείμενο τις «Οπτικές αναπαραστάσεις της μεσοπολεμικής ελληνικής κρίσης» διερευνώνται οι οπτικές αναπαραστάσεις (φιλμ, φωτογραφία, εικαστικά) ως εναλλακτική ερμηνεία της μεσοπολεμικής κρίσης του Μεσοπολέμου. Με τον εντοπισμό, την επιλογή και τη συλλογή του σχετικού υλικού εξετάζεται η αφηγηματική έκφραση όσον αφορά την κοινωνική και οικονομική κρίση, καθώς και η ανάλογη μνήμη του κοινωνικού σώματος. Στόχος είναι η συστηματοποίηση (μέσω της συγκρότησης και συμπλήρωσης της βάσης απεικονιστικών τεκμηρίων) της απεικόνισης των συνθηκών κρίσης, αλλά και ευρύτερα των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών στη Μεσοπολεμική Ελλάδα.

Ειδικός στόχος του θεματικού άξονα «Οπτικές αναπαραστάσεις της μεσοπολεμικής ελληνικής κρίσης» είναι η ένταξη σε αυτόν της απεικόνισης των τοπικών κοινωνιών κατά τη μεσοπολεμική περίοδο, προκειμένου να αποτυπωθεί η επίδραση των οικονομικών δομών και των παραγωγικών αλλαγών στην καθημερινή ζωή: είναι συγγενική της συγκεκριμένης προσέγγισης η εκπαιδευτική δράση του Ομίλου Ιστορίας Πειραματικού Γυμνασίου Καλαμάτας «Όψεις της Νεότερης Ιστορίας της Μεσσηνίας 1900-1940: Από την ακμή στην κρίση» (υπεύθυνος προγράμματος: Γιάννης Καρακατσιάνης).

Σε σχέση με τα ορόσημα υλοποίησης του επιστημονικού και φυσικού αντικείμενου του TransMonEA, πραγματοποιούνται σεμιναριακές συναντήσεις με σκοπό τη συζήτηση των ερευνητικών συμπερασμάτων αλλά και την συμπερίληψη νέων οπτικών, που εμπλουτίζουν τις υπό διαμόρφωση υποθέσεις εργασίας. Η συγκεκριμένη ημερίδα ανοίγει τον 3^ο Θεματικό Κύκλο Σεμιναρίων του TransMonEA Project, «Απεικονίσεις της κρίσης και αναπαραστάσεις του οικονομικού», ο οποίος θα προσεγγίσει συγκεκριμένες πτυχές των απεικονίσεων και των αναπαραστάσεων κατά τη μεσοπολεμική περίοδο (<https://transmonea.academyofathens.gr/index.php/el/ergasies-diaxysis-dimosiotitas/seminaria>).

2. Όμιλος Ιστορίας Πειραματικού Γυμνασίου Καλαμάτας «Όψεις της Νεότερης Ιστορίας της Μεσσηνίας 1900-1940: Από την ακμή στην κρίση».

Στόχοι του Ομίλου είναι :

- Να έρθουν οι μαθήτριες κι οι μαθητές σε επαφή με την Τοπική Ιστορία και να τη γνωρίσουν.
- Να εθιστούν στην έρευνα, στην ιστορική παρατήρηση και στην ερμηνεία συγκεκριμένων ιστορικών χώρων και θεμάτων.
- Να αξιοποιήσουν την ιστορία του τόπου τους και να την εντάξουν στη Γενική Ιστορία.
- Να αντιληφθούν την ανάγκη συνεργασίας στην ανάπτυξη οργανωμένων και συνθετικών εργασιών.
- Να αναπτύξουν ιστορική σκέψη και ιστορική συνείδηση.
- Να μπορούν να διατυπώνουν τεκμηριωμένο ιστορικό λόγο σχετικά με την ιστορία του τόπου τους.

-Ειδικός Στόχος του Ομίλου «Όψεις της Νεότερης Ιστορίας της Μεσσηνίας 1900-1940: Από την ακμή στην κρίση» είναι η αποτύπωση της ζωής στη μεσσηνιακή πρωτεύουσα κατά την περίοδο 1930-1939:

Η Καλαμάτα την περίοδο 1920-1937 μέσα από φωτογραφίες: από την έλευση των μικρασιατών προσφύγων στη δικτατορία του Μεταξά. Ανάλυση εργασιών από μαθητές επάνω στη μελέτη των φωτογραφικών απεικονίσεων της πόλης την περίοδο 1930-1939 και στη καταγραφή φωτογραφικών λεζαντών σ' αυτές. Ειδικός στόχος είναι, επίσης, **η καταγραφή της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης μέσα από τις φωτογραφικές απεικονίσεις της εποχής.**

Συνέργειες και διάχυση: Στόχοι της ημερίδας

Οι ερευνητικοί στόχοι έργων όπως το Ερευνητικό Πρόγραμμα «Διακρατικές νομισματικές και οικονομικές εναλλαγές στην πολιτική του Μεσοπολέμου. Η ελληνική κρίση της δεκαετίας του 1930 σε ευρωπαϊκό πλαίσιο» συναντώνται με τους εκπαιδευτικούς στόχους των νέων αναλυτικών προγραμμάτων της διδασκαλίας της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, όπως εφαρμόζονται στο «Όψεις της Νεότερης Ιστορίας της Μεσσηνίας 1900-1940: Από την ακμή στην κρίση». Σημεία αυτής της τομής συνιστούν η διάχυση της ιστορικής έρευνας στην εκπαιδευτική διαδικασία, με πυρήνα ωστόσο την εξοικείωση των μαθητών που συμμετέχουν στον Όμιλο με τη μεθοδολογία της ιστορικής επιστήμης.

Προκειμένου να συγκεκριμενοποιηθούν τα σημεία όπου τέμνεται η μεθοδολογική προσέγγιση των απεικονιστικών πηγών και η έρευνα με την εκπαιδευτική διαδικασία, στο πλαίσιο της ημερίδας θα πραγματοποιηθούν ομιλίες από τους Κατερίνα Μπρέγιαννη (Απεικονιστικές πηγές στην Ιστορία: ερωτήματα και μέθοδοι), Γιάννη Καρακατσιάνη (Η εικόνα στη διδασκαλία της Νεότερης Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση), Πάνο Πετρόπουλο (Η εξοικείωση των μαθητών με την έρευνα), Μανόλη Αρκολάκη (Οπτικές αναπαραστάσεις του αγροτικού χώρου κατά τον Μεσοπόλεμο), Γιάννη Παπαποστόλου (Οπτικοποίηση εκπαιδευτικού υλικού κατά τη διδασκαλία της Ιστορίας). Σε σύνδεση με τους ερευνητικούς στόχους του Ερευνητικού Προγράμματος «Διακρατικές νομισματικές και οικονομικές εναλλαγές στην πολιτική του Μεσοπολέμου. Η ελληνική κρίση της

δεκαετίας του 1930 σε ευρωπαϊκό πλαίσιο», η ομιλία του Μανόλη Αρκολάκη εντάσσεται στο Ερευνητικό Σεμινάριο TransMonEA, 3^{ος} Θεματικός Κύκλος 2022/2023 <https://transmonea.academyofathens.gr/index.php/el/ergasies-diaxysis-dimosiotitas/seminaria>.

Στη γενική συζήτηση επιδιώκεται και η ενσωμάτωση της μαθησιακής διαδικασίας από την πλευρά της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Δρ. Γιάννης Καρακατσιάνης

Κατερίνα Μπρέγιαννη

Διευθύντρια Ερευνών, Ακαδημία Αθηνών

Σιδηροδρομικός Σταθμός Καλαμάτας, 1930. Χρήστος Αλειφέρης ΓΑΚ - Νομού Μεσσηνίας.